

ського р-ну Сумської області — 16.02.1978, Київ) — українська актриса, режисер, педагог. Закінчила Київський музично-драматичний інститут ім. М. Лисенка (1925), навчалася у Другій майстерні мистецького об'єднання “Березіль” (1922—24). Працювала актрисою Харківського театру ім. І. Франка (1926), Одеського ТЮГу (1927—28), Київського пересувного селянського театру (1928—34), Житомирського театру КОРПС (1934—36), Першого укр. театру маріонеток (1937—41), театру ляльок М. І. Тобілевич-Кресан (1941—43). Організатор, художній керівник Київського обласного театру ляльок (1944), Республіканського театру ляльок (1945—49). Педагог, завідувач кабінетом історії театру Київського інституту театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого (1950—66), керівник дитячого лялькового театру Республіканського палацу піонерів ім. М. Островського (1950—70). Автор п'єс для лялькового театру.

2. Наводжу повністю цей лист, який, як мені здається, лишився поза увагою біографів родини І. Тобілевича.

“До Контрольної комісії артистки Софії Стадник

Заява

Постанова Комісії, щоб одняти у дочки моєї Марії Кресан паспорт, а її вислати за межі Києва, ставить мене в безвихідне становище. Ми ніколи з роду не були ворогами Радянської республіки, а, навпаки, і я, і мій чоловік Карпенко-Карий — батько моєї дочки терпіли арешти, заслання від царського уряду за свої революційні переконання і все життя терпіли переслідування за свою діяльність, скеровану на користь темного, убогого люду. Ми сорок років працювали на українській сцені народного театру, ширили свідомість серед мас, підготовлювали ґрунт для ідей протесту і революції.

Дочка наша Марія вихована в тих же самих принципах і заповітах, в які вірив її батько Карпенко-Карий. Маленьку ілюстрацію його переконань дають його твори “Хазяїн” і “Мартин Боруля”, поставлені на днях “Березілем”.

Те, що донька моя через фатальні обставини попала в список обвинувачених по ділу СБУ і понесла тяжку кару, — тяжке нещастя, неждане, як грім з неба”. (НБУВ. ІР, ф. 191, оп. 1, од. зб. 71).

Т. А. Галькевич, О. М. Донещ
КИЇВСЬКА ГАЛЕРЕЯ “НЕФ”. ПОРТРЕТ УЧАСНИКІВ

Характерною ознакою сучасного художнього процесу в цілому є широке розмаїття творчих концепцій і стильових напрямів, скасування одних мистецьких традицій і повернення до інших. У творчості багатьох художників присутні і авангардні інсталяції, і трансформації релігійного середньовічного живопису. Та вже зараз можна

говорити про те, що саме об'єднує творчі доробки художників Л. Берната, О. Андрєєва, М. Жукова, П. Тараненка, С. Маруса, О. Левчишиної — випускників КДХІ (тепер — Українська академія образотворчого мистецтва та архітектури), мистецький світогляд яких сформувався у київському художньому середовищі 80-х років.

Представники одного покоління, вони однаково гостро відчують особливе покликання маргінальної особистості художника на зламі століть. Художники беруть за основу стилістику і традиції українського та російського середньовічного живопису, звертаються до забутих технік лєсирування та енкаустики. У хрестоматійних біблійних сюжетах вони втілюють почуття і прагнення сучасної людини, підкреслюючи містичний зв'язок між сучасним і минулим.

Спільність творчих концепцій художників обумовила плідну співпрацю у галереї "Неф", що виникла 1993 р. як органічне продовження музею "Релігії в історії культури", що розташований на території Києво-Печерської лаври з 1991 р.

У зв'язку із закриттям музею (1997 р.) галерея перестала функціонувати, і художники працюють зараз з іншими галереями міста. Та незмінним у їхніх творах лишилося звертання до сакральних тем, акцентування змістовно-філософських узагальнень.

АНДРЕЄВ Олексій Дмитрович (крипт. — О. Анд.; 19.01.1962, Київ) — живописець, графік.

Батько — Дмитро Дмитрович Андрєєв, мати — Євгенія Борисівна Ботвинська, інженери. Малювати почав із дитячих років, відвідував художню студію при Палаці піонерів м. Києва. У 1980 р. закінчив Республіканську художню школу ім. Т. Г. Шевченка і вступив до КДХІ. Після служби в армії (1983—85) продовжив навчання в майстерні станкового та монументального живопису професора В. А. Чеканюка і М. А. Стороженка (факультет живопису). У 1983 р. захистив дипломну роботу: триптих "Стародавня Русь", етнографічні матеріали до якої збирав протягом 1986—87, подорожуючи містами Золотого Кільця. З 1988 р. — експонент республіканських та міжнародних виставок. З 1994 р. — член Спільноти художників України. Своїм учителем вважає відомого українського художника М. А. Стороженка.

Працює в галузі станкового живопису та графіки. Автор пейзажів, жанрових картин, портретів. У творчості чітко простежуються два основні напрями: історичний та релігійний, в яких головним є не зображення конкретного сюжету, а символи, дух епохи, вихід через асоціативне мислення на глибокі філософські узагальнення.

Надає перевагу техніці енкаустики в живописі і застосовує класичне лєсирування та інсталяції.

Твори А. зберігаються у приватних збірках в Україні, Росії, Німеччині, Польщі, Франції та в Америці.

Тв.: Станковий живопис: "Стародавня Русь" (полотно, олія, 1983), повтор "Фатальність" (полотно, олія, 1991), "Іван Богослов" (картон, олія, 1992), "Ангел Апокаліпсис" (полотно, олія, 1993), "Вісник" (полотно, олія, 1993), "Сусанна" (полотно, олія, 1993), "Логіка ілюзій" (полотно, олія, 1993), "Homo sapiens?" (полотно, олія, 1997).

Виставки: Всесоюзна художня виставка. Ленінград, 1988; Всесоюзна художня виставка. Мінськ, 1989; Всеукраїнська художня виставка. Київ, 1989; Сучасне образотворче українське мистецтво. Чикаго, 1990; Міжнародне бієнале образотворчого мистецтва "Imprezo". Івано-Франківськ, 1991; Міжнародне бієнале українського образотворчого мистецтва "Відродження". Львів, 1991; Всеукраїнська виставка образотворчого мистецтва "Весна-93". Київ, 1993; Сучасне образотворче мистецтво. Нюрнберг, 1993; Sanfo-Art. Київ, 1993; "Квіти надії". Київ, 1994; Кращі художні твори року. Київ, 1994; Міжнародний арт-фестиваль. Київ, 1994; Міжнародне бієнале образотворчого мистецтва РАП — Україна; Міжнародний арт-фестиваль. Київ, 1996; Персональна виставка "Занурення у безсвідоме". Галерея "Неф". Київ, 1997; Аукціон сучасного українського живопису. Київ, 1997; Сучасне українське образотворче мистецтво. Київ, 1997; Міжнародний арт-фестиваль. Київ, 1997; Радіо "Супер нова". Нова колекція. Київ, 1997.

Мельниченко И. Как украсть миллион // Независимость. — 1994; Титаренко А. Печерские антики // Всеукр. ведомости. — 1995. — № 9; Камынина Н. Если картины похищают, значит, это кому-нибудь нужно // Петровна. — 1996. — № 39; Матушек О. Гра за межами умовності // Столиця. — 1996. — № 12; Титаренко А. Очарованный странник // Всеукр. ведомости. — 1996. — № 100; Его же. Зазеркалье Анда // Зеркало недели. — 1996. — № 39; Фесенко Л. Передчуття невинно пролитої крові // Наша Україна. — 1996. — № 6; Его же. Пилигрим во времени // Независимость. — 1996. — № 83—84; Шестаков А. Храм искусств не чужд рынка // Графити. — 1996.—№ 5; Аукціон сучасного мистецтва // Все про Київ. — 1996. — № 9.

БЕРНАТ Леонід Анатолійович (08.02.1962, Київ) — графік, живописець. Батько — Анатолій Леонідович Бернат, художник-оформлювач, мати — Євгенія Іванівна Мушицька, інженер, дружина — Анисимова Валерія Анатоліївна, архітектор.

Малювати почав з 9 років. Відвідував художню студію при Будинку культури заводу ім. Антонова

(викладач Г. М. Фінько). Навчався у Республіканській художній школі ім. Т. Г. Шевченка, яку закінчив 1980 р. Працював учителем малюнка та живопису в київській середній школі № 219. У 1984—90 рр. — студент графічного факультету КДХІ (майстерня плаката професора Т. А. Лящука). Захистив дипломну роботу — серія плакатів на соціальну тему: “Ось де, люди, наша слава...”, “В сім’ї вольній, новій...”, “Цей день ми наближали, як могли”, “Без слів”.

Студентом брав участь у республіканських і міжнародних виставках. Творчий шлях починав у галузі книжкової, станкової графіки та плаката. Роботи неодноразово були відзначені дипломами видавництва “Плакат” (1988), Спілки художників України на Першому київському бієнале плаката (1991). Співпрацював з видавництвами “Радянський письменник” (тепер — “Український письменник”) та “Інтерпрес”. З 1992 р. перевагу надає живопису. Автор плакатів, пейзажів, натюрмортів, жанрових картин. Використовує сюжети з історії античності, міфології, фольклору, релігії. У творах митця поєднано різні напрями і стилі. У галузі релігійного живопису поєднує традиції слов’янського іконопису з елементами символізму, модерну і народного мистецтва. Експериментує в техніці та фактурі живопису, де застосовує комбінації різних матеріалів. У полотнах найчастіше використовує улюблені вохристі тони, поєднуючи з блакитно-сріблястими, що підсилює враження ірреальності відтвореного ним у картинах світу.

Графічні і живописні твори зберігаються у приватних збірках України, Росії, Америки, Німеччини, Італії; Канади, Швейцарії та літературно-меморіальному музеї О. Гріна у Феодосії.

Тв.: Плакати: “Без слів” (гуаш, 1988), “Ось де, люди, наша слава...” (гуаш, фото, 1988), “Башта” (гуаш, 1989), “Всесоюзне свято слов’янської писемності та культури” (гуаш, 1989), “В сім’ї вольній, новій...” (гуаш, фото, 1989), “Юродія” (гуаш, фото, 1990), “Цей день ми наближали, як могли” (гуаш, фото, 1990).

Ілюстрації до книг: Заславский И. Исход. — 1990; Жолдак Б. Спокуси. — 1991; Бураковский А. Период полураспада. — 1991; Кравчук П. Спроба самозахисту. — 1991; Сумишин М. Хто там у сутінках? — 1992; Барто А. Игрушки: Календарь. — 1994.

Станковий живопис: “Благовіщення” (полотно, олія, 1993), “Мелюзіна” (полотно, олія, 1993), “Харон” (змішана техніка, 1993), “Бабусині казки” (полотно, олія, 1994), “Колядки” (полотно, олія, 1994), “Меланхолія” (полотно, олія, 1996), “Дорога зі Сходу” (дерево, олія, 1996), “Ангел старого міста” (дерево, олія, 1997), “Святий Миколай” (дерево, олія, 1997).

Виставки: Групова виставка видавництва “Плакат”. Москва, 1988; Київ та кияни. Київ, 1988; Групова виставка молодих художників. Краків, 1989; Перше київське бієнале плаката. Київ, 1989; Республі-

канська виставка, присвячена 175-річчю Т. Г. Шевченка. Київ, 1989; Групова виставка в галереї "Неф". Київ, 1989; Персональна виставка в галереї "Неф", 1995; Групова виставка "Сучасна ікона", галерея "Неф". Київ, 1996; Міжнародний арт-фестиваль. Київ, 1996; Виставка "Східне крило". Магдебург, 1996; Міжнародний арт-фестиваль. Київ, 1997; Персональна виставка в галереї "Зюд". Магдебург, 1997.

Знак якості // Перець. — 1987. — № 158; Echo Krakowa. — 1988. — № 142; Титаренко А. Печерские антики // Всеукр. ведомости. — 1995. — № 9; Голубь Е. Международный арт-фестиваль в Киеве // Зеркало недели. — 1996. — № 24; Фришко В. Галерея "Неф": Гармония красок и чувств // Теленеделя. — 1996. — № 1; Stadt pass. Magdeburg. — 1997. — Marz.

ЖУКОВ Михайло Юрійович (28.01.1956, Київ) — архітектор, графік, живописець.

Батько — Юрій Степанович Жуков, архітектор, мати — Людмила Олександрівна Щедрина, архітектор, дружина — Леокадія Всеволодівна Томас. У 1981 р. закінчив архітектурний факультет КДХІ (майстерня професора М. М. Степанова). Дипломна робота — проект реконструкції Андріївського узвозу. У 1979—92 рр. працював в архітектурних реставраційних майстернях "Укрпроектреставрація" та художником-дизайнером у Національному музеї історії України. Працює у галузі книжкової та промислової графіки, займається живописом. Співпрацював з видавництвами "Будівельник" і "Веселка". Його твори репродукували у часописах "Пам'ятки України" (1996. — № 2—4), "Архитектура и престиж" (1996. — № 1—4). Художній календар за 1996 р., виданий банком "Ажіо", присвячений творчості художника.

Автор багатьох жанрових картин, пейзажів. Своєрідний стиль його творів сучасні мистецтвознавці, зокрема, І. Абрамова, визначають як езотеричний синкретизм або ж постсимволізм. Характерною особливістю творів є присутність архітектурних мотивів старого Києва, які стали невід'ємною частиною багатогранної символіки його художніх образів. Автор використовує як інструмент для оригінальної інтерпретації сюжету філософського характеру.

Творчості художника властиві стримані, приглушені кольори, згладжена фактура живопису, лесування.

Бере участь у виставах київських галерей "Неф" і "Пектораль". Роботи Ж. зберігаються у багатьох приватних збірках України, Англії, Німеччини, Франції та в літературно-меморіальному музеї О. Гріна у Феодосії.

Тв.: "Меланхолія" (полотно, олія, 1990), "Повне коло" (полотно,

олія, 1991), "Ріка часу" (полотно, олія, 1991), "Примари старого двору" (полотно, олія, 1992), "Мелодія старого міста" (полотно, олія, 1994), "Під синім крилом" (полотно, олія, 1996).

Виставки: Групова виставка в галереї "Неф". Київ, 1993; Персональна виставка в галереї "Неф". Київ, 1996; Міжнародний арт-фестиваль. Київ, 1996;

Титаренко А. Печерские антики // Всеукр. ведомости. — 1995. — № 9; Дьячкова Е. Река времени М. Жукова // Там же. — 1996. — № 43; Фришко В. Галерея "Неф": Гармония красок и чувств // Теленедея. — 1996. — № 1.

ЛЕВЧИШИНА Оксана Вікторівна (23.04.1961, м. Малин Житомирської області) — графік, живописець.

Батько — Віктор Матвійович Левчишин, архітектор, мати — Валентина Петрівна Виговська, інженер, чоловік — Сергій Гарольдович Марус, художник.

У 1979 р. закінчила Республіканську художню школу ім. Т. Г. Шевченка. В 1979—80 рр. працювала художником-мультиплікатором на кіностудії учбових фільмів і живописцем у Київському скульптурно-живописному комбінаті. В 1981—87 рр. — студентка графічного факультету КДХІ (майстерня професора В. Я. Чебаніка). Захистила дипломну роботу: "Художнє оформлення та ілюстрації до збірника поезії Ліни Костенко "Звичайна собі мить"". З 1989 р. — художник в архітектурно-планувальному центрі "Ефект". Працює в галузі книжкової графіки, декоративно-прикладного мистецтва та станкового живопису. Співпрацювала з видавництвом "Радянський письменник" (тепер — "Український письменник"), де виконала чимало ілюстрацій до творів українських, російських та інших зарубіжних письменників. Автор пейзажів і жанрових картин. Зверталася до міфологічних і біблійних тем. До станкового живопису прийшла не відразу. Цьому передувало багато років різних уподобань: кераміка, батик, гобелен, офорт, акварель.

Специфічною особливістю Л. є поєднання творчих знахідок попередніх захоплень з олійним живописом, що синтезувалися у її творах незвичним поєднанням енергійного мазка і витонченої лінії офорта, монументальністю композиції і акварельною прозорістю фактури. Її картини втілюють духовне єднання людини і природи, яка набуває в творах художниці загальнолюдського звучання та символічної значущості. В її палітрі домінують стримані, пастельні кольори.

Л. — учасниця багатьох виставок, співпрацює з галереями Києва "Неф" і "Лада". Твори зберігаються у приватних колекціях України,

Росії, Німеччини, Англії та літературно-меморіальному музеї О. Гріна в Феодосії.

Тв.: Станковий живопис: "Формула світла" (полотно, олія, акрил, 1995), серія "Ангел місяця" (полотно, олія, акрил, 1995), "Первинна ілюзія" (полотно, олія, акрил, 1996), "Рівнодення. Весна" (полотно, олія, акрил, 1996), "Рівнодення. Осінь" (полотно, олія, акрил, 1996), "Едем" (полотно, олія, акрил, 1997).

Ілюстрації до книг: Кир'яков Л. Амфора. — 1988; Жнивень: 36. поезії. — 1988; Шевченко М. Один прощальний поклик журавля. — 1988; Ковалевская Л. Защита и незащищенность. — 1989; Балла Л. Під кроною віку. — 1989.

Виставки: Групова виставка в Державному музеї літератури України. Київ, 1986; Групова виставка "Езотеричний живопис". Республіканський будинок актора, 1987; Групова виставка "Алые паруса". Музей О. С. Гріна. Феодосія, 1988; Групова виставка. Кримська обсерваторія. Крим, 1989; Групова виставка "Знаки життя. Осінь". Кримська обсерваторія. Крим, 1990; Групова виставка "Крим очима художника". Карадазький державний заповідник. Крим, 1991; Групова виставка в галереї "Неф". Київ, 1993; Групова виставка "Новий простір". Галерея "Неф". Київ, 1994; Міжнародний арт-фестиваль. Київ, 1996; Персональна виставка в галереї "Неф". Київ, 1996; Групова виставка "Золотий салон "Нефа". Галерея "Неф". Київ, 1997; Міжнародний арт-фестиваль. Київ, 1997.

Голубь Е. Международный арт-фестиваль в Киеве // Зеркало недели. — 1996. — № 24; Кириченко Е. Для кого открылись Золотые ворота? // Киев. ведомости. — 1997. — 6 февр.; Его же. Дорогой художник — не значит продаваемый. Продаваемый — не значит высококлассный. А что тогда значит? // Там же. — 1998. — 15 янв.

МАРУС Сергій Гарольдович (9.02.1958, Київ) — графік, живописець.

Батько — Гарольд Петрович Марус, інженер, мати — Евеліна Василівна Марус, лікар, дружина — Оксана Вікторівна Левчишина, художник. У 1981 закінчив Київський художньо-промисловий технікум. Працював художником у Київському торговельно-економічному інституті (тепер — Київський державний торговельно-економічний університет). У 1990 р. закінчив КДХІ (майстерня плаката професора Т. А. Ляшука). Дипломна робота: цикл плакатів "Екологія душі". Відтоді працював головним художником Київської філії комплексно-виробничої фірми "Інком"; з 1992 р. — заступник головного художника виробничої поліграфічної фірми "Альтер-прес"; з 1993 р. — її головний художник.

Працює у галузі промислової графіки та станкового живопису. Автор фірмових і рекламних плакатів для великих промислових підприємств Києва, художніх виставок. Має творчий доробок у галузі української поліграфії та шрифтів, де успішно використовує сучасну комп'ютерну графіку, зокрема, розробляв шрифти для книг, які ілюструвала О. В. Левчишина. Чільне місце у творчості художника займає станковий живопис (пейзаж, жанрова картина). Характерною ознакою його живописних творів є використання знаків-символів у вигляді ієрогліфів, монограм та ін. шрифтових знаків. У палітрі переважають насичені брунатні, сині, сіро-голубі, вохристі кольори.

Художник співпрацював з галереями "Неф" і "Лада", його графічні та живописні твори зберігаються у приватних збірках Тунісу і Західної Європи.

Тв.: Станковий живопис: "Корабель" (полотно, олія, акрил, 1993), "Ловці" (полотно, олія, акрил, 1994), "Давид і Соломон" (змішана техніка, полотно, 1994), "Розділення тверді" (полотно, олія, акрил, 1995), "Одкровення" (полотно, олія, акрил, 1996), "Народження тіні" (полотно, олія, акрил, 1997), "Азбука мовчання" (полотно, олія, акрил, 1997).

Виставки: "Перебудова". Виставка плаката. Краків, 1988; Групова виставка. Видавництво "Плакат". Москва, 1989; "Езотеричний живопис". Республіканський Будинок актора. Київ, 1987; "CRISTAL illumination". Головна Кримська обсерваторія АН СРСР. Крим, 1990; "Знаки життя". Осінь. Головна Кримська обсерваторія АН СРСР. Крим, 1990; "Крим очима художника". Карадазький державний заповідник. Крим, 1991; Групова виставка в галереї "Неф". Київ, 1993; Групова виставка "Новий простір". Галерея "Неф". Київ, 1994; Групова виставка "Осінній вернісаж". Галерея "Університет". Київ, 1996; Групова виставка "Золотий салон Нефа". Галерея "Неф". Київ, 1997.

Echo Krakowa. — 1988. — № 142; Голубь Е. Международный арт-фестиваль в Киеве // Зеркало недели. — 1996. — 15 июня; Кириченко Е. Для кого открылись Золотые ворота? // Киев. ведомости. — 1997. — 6 февр.; Его же. Дорогой художник — не значит продаваемый... // Там же. — 1998. — 15 янв.

ТАРАНЕНКО Павло Валдимович (25.11.1951, Київ) — живописець.

Народився в сім'ї науковців. Батько — Вадим Павлович Тараненко, професор, доктор технічних наук, зав. кафедрою Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут", заслужений діяч науки України; мати — Зоя Іллівна Тараненко, кандидат технічних наук,

фізик, дружина — Оксана Андріївна Завальна, студентка факультету теорії та історії мистецтва Національної академії мистецтв.

У 1975 р. закінчив КПІ. Студентом, перебуваючи на практиці в Ленінграді, захопився аквареллю. Працюючи в Київському інституті технічної теплофізики, брав уроки у художника О. П. Миловзорова, відвідував образотворчу студію Жовтневого палацу (тепер — Міжнародний центр культури та мистецтв), де відомий художник В. І. Забанта відкрив для нього світ українського живопису. Значну роль у долі Т. відіграв художник, викладач КДХІ Ю. М. Ятченко, який побачив у його творах неабиякий живописний талант. Змінивши професію, Т. вступив до КДХІ, навчався в майстерні інструментального живопису професора М. А. Стороженка (1977—83). Захистив дипломну роботу: “Від античності до Русі”. Займається монументальним і станковим живописом. Автор жанрових картин, пейзажів. Працює над античними, міфологічними, історичними і біблійними темами. Створив низку образів, проникнутих пошуком духовного, релігійного та етичного ідеалу. Через освоєння російської іконописної грамоти, стародавнього українського живопису, аналізуючи образи і композицію тибетських мандал, створює так звані медитативні структури, які покладені в основу його композицій.

Палітра Т. вирізняється стриманістю, м'яким, пастельним колоритом. Залежно від залуму автора динамічність мазка поєднується з рельєфною або ж згладженою фактурою живопису. Розробив власну техніку виконання робіт, яка базується на вільній комбінації енкаустики, олійного живопису та графіки. Співпрацював з галереями Києва “Неф” і “Пектораль”. Твори зберігаються у приватних збірках України, Росії, Західної Європи та Америки. Чимало монументальних робіт виконав на замовлення музеїв України. У літературно-меморіальному музеї О. С. Гріна в Феодосії зберігається близько 20 графічних творів, присвячених творчості письменника.

Тв.: Монументальний живопис: “Людина і природа” (розпис, енкаустика, 1983—84). Центральний науково-природничий музей НАН України; “Еволюція світогляду” (розпис, 1985—87). Музей історії релігії у Переяславі-Хмельницькому; “Релігія і наука” (розпис, енкаустика, 1987—89). Київський музей історії релігії; “Морська романтика” (розпис на плафоні, енкаустика), “Шлях з варяг у греки” (розпис, енкаустика на плафоні, темпера, 1989—1992). Морський музей в м. Одесі; “Світ поезії Лесі Українки” (розпис, енкаустика, 1992—1996). Меморіальний музей Л. Українки в Києві.

Станковий живопис: “Шлях до храму” (полотно, темпера, енкаустика, 1995), “Вигнання з раю” (полотно, темпера, енкаустика, 1995), “Легенда про Атлантиду” (полотно, темпера, енкаустика, 1995), “Золотий пісок часу” (полотно, темпера, енкаустика, 1997), “Пагорб забутих святинь” (полотно, темпера, енкаустика, 1997).

Глаголев А. И открывається взору душа // Правда України. — 1991; Закревский М. Не культ — культура // Вечерний Киев. — 1991; Квартальная О. Море на потолке // Моряк, 1991. — № 3; Титаренко А. Печерские антики // Всеукр. ведомости. — 1995. — № 9; Іваненко В. “Мить вічності віки з'єднала в сон” // Хрещатик. — 1996.

Л. Б. Долинина

ШЕВЧЕНКО ІВАН ТЕОДОСІЙОВИЧ

І. Т. Шевченко — видатний вчений, хірург-онколог, автор понад 300 праць у галузі онкології і хірургії, з яких 16 монографій, створив систему онкологічної допомоги України, підготував 18 докторів та 56 кандидатів медичних наук, сотні лікарів і, найголовніше, врятував життя багатьом сучасникам, які ще живуть і пам'ятають ім'я свого рятівника.

Іван Теодосійович народився 9(22).03.1905 в с. Новий Стародуб Єлисаветградського повіту, тепер Петрівського району Кіровоградської області, у багатодітній селянській сім'ї. Маючи великий потяг до освіти, у 12 років вступив до військово-фельдшерського училища. Два роки працював сільським фельдшером. У 1925 р. вступив до Харківського медичного інституту, який закінчив з відзнакою 1930 р. До 1934 р. працював у Харкові хірургом та головним лікарем Управління санаторіями та будинками відпочинку України. У 1934—38 рр. працював головним лікарем та завідуючим хірургічним відділенням Слобідської лікарні Києва. Він багато оперував сам і передавав набутий досвід ординаторам лікарні.

У 1938—41 рр. обіймав посаду начальника санітарної служби Південно-Західної залізниці. Вступив до аспірантури на кафедру госпітальної хірургії Київського медичного інституту, яку очолював академік О. П. Кримов. Безпосереднім його вчителем з хірургії був відомий хірург Я. І. Пивовонський. Сконцентрував науковий інтерес на онкохірургії.

У 1940 р. І. Шевченко захистив кандидатську дисертацію “Про передракові стани”, в якій виклав основи вчення про передпухлинний стан і встановив його зв'язок з розвитком пухлин. Водночас він закладав ідею розвитку профілактичного напрямку онкології, яку підтримав академік О. О. Богомолець. Того ж року І. Шевченка призначено доцентом кафедри хірургії Київського інституту удосконалення лікарів.

З перших днів війни І. Шевченко виконував обов'язки начальника медсанчастини формувань Південно-Західного фронту у званні військового лікаря 1-го рангу. 1942 р. був призначений провідним хі-